			EXPLOITATIE							
			LASTEN				BATEN			
KEUZELIJST begroting 2023-2026			Lasten				Baten			
			2023	2024	2025	2026	2023	2024	2025	2026
Preventie	Midden-Delfland is voornemens om een samenwerking aan te gaan met de gemeente Delft op het gebied van Kansrijke Start. De gemeente Delft is hierin al vergevorderd en heeft een coalitie Kansrijke Start waarop Midden-Delfland kan aanhaken. Delft heeft ook verschillende interventies beschikbaar, waarvan het voor Midden-Delfland niet efficiënt is die zelf op te zetten gezien de kleine aantallen. Om te zorgen dat de interventies wel beschikbaar zijn voor inwoners van Midden-Delfland, is het voorstel budget voor enkele trajecten op te nemen in de maatwerk verstrekking aan de JGZ.	S	7.500	7.500	7.500	7.500				
Handhaving	Ontwikkelingen in de maatschappij zorgen ervoor dat steeds meer van onze handhaver wordt verwacht. De handhaver speelt een steeds grotere rol van betekenis in de aanpak van veelvoorkomende ergernissen en overlast binnen de gemeente. Met de huidige capaciteit is het echter lastig om zaken tijdig en adequaat op te pakken. Dit levert een probleem op. Dit hebben we goed gemerkt tijdens de corona-periode. Toen lag de nadruk op de handhaving van de coronamaatregelen en konden meldingen nagenoeg niet opgepakt worden. Daarnaast moet de handhaver van alle specialistische thema's op de hoogte zijn. Dit biedt de handhaver niet de mogelijkheid om te specialiseren en te professionaliseren op een bepaald thema of verdieping van een bepaald dorpskern en eigen dynamiek.	S	32.000	32.000	32.000	32.000				
Hoornbloem	Hoornbloem, bovenformatieve inhuur projectleiding	I	42.500	42.500	21.250	21.250				
Omgevingswet	Met het uitstellen van de invoering van de Omgevingswet moet de planning van diverse werkzaamheden worden bijgesteld. Hoewel werkzaamheden niet worden uitgesteld, wordt er gaande weg wel meer duidelijk wat we nodig hebben om daadwerkelijk te kunnen werken met de Omgevingswet. Om ten minste een gelijkwaardig niveau van dienstverlening aan te kunnen houden is het noodzakelijk om te investeren in de noodzakelijke ICT-voorzieningen (welke samenwerken met het DSO), capaciteit voor het noodzakelijke beheer en onderhoud, versterking van een meer integrale behandeling van initiatieven o.a. met ketenpartners, en het borgen van de Bodemtaken die overkomen vanuit de Provincie. Dit leidt tot hogere kosten dan eerder voorzien.	S	56.180	46.280	46.280	46.280				
Office	Het gaat hier om meer en andere zwaardere licenties waardoor we al inspelen op te verwachte behoefte aan losse dure componenten zoals voor Business-Intelligence. De Office licenties voorzien daar al in waardoor we de kosten van losse componenten besparen. Het gaat om zo'n 20 extra licenties.	S	0	35.000	35.000	35.000				
informatiebeleidsplan	Opstellen nieuw informatiebeleidsplan 2027 -2031. Hiervoor is het noodzakelijk om expertise voor in te huren. Het plan beschrijft de (beleids)uitgangspunten voor onze informatiehuishouding, digitale dienstverlening.	I				25.000				
Administratielasten	Op grond van de erfpachtregels Midden-Delfland heeft de gemeenteraad bepaald dat per erfpachtcontract (in elk geval in Harnaschpolder) € 1500 van de erfpachtbaten bestemd is voor administratiekosten. Dit is echter nooit formeel geregeld. Inmiddels zijn er 8 contracten gesloten en de 9e is in voorbereiding, zodat € 13.500/ jaar beschikbaar zou moeten zijn voor dekking van de administratielasten.	S	13.500	13.500	13.500	13.500				
HR21/actualisatie functieboek	De tweede fase van de herijking (actualisatie) van ons functiehuis wordt in 2022 afgerond. De loonkosten zullen door de weging van alle functies naar verwachting stijgen. We gaan daarbij uit van een bandbreedte van EUR 80.000 - 110.000. We stellen een bijraming voor van 100.000.	S	100.000	100.000	100.000	100.000				
Opleiding	De trend van de toenemende krapte op de arbeidsmarkt zet naar verwachting de komende jaren door. Wij zullen hierdoor ook hogere kosten moeten maken voor het boeien, binden en ontwikkelen van onze medewerkers (o.a.) in de vorm van opleidingen /studiedagen.	S	20.000	20.000	20.000	20.000				
Inhuur personeel	Vanwege de krappe arbeidsmarkt verwachten we dat we vaker een beroep moeten doen op inhuur ter overbrugging om de basisbezetting op orde te houden. Hierbij geldt het uitgangspunt dat kosten eerst gedekt worden vanuit vacatureregelden. Het verschil in kosten van externe inhuur en eigen inzet en de mate waarin we hierop mogelijk moeten inzetten, maakt dat we rekening houden met hogere kosten van inhuur.	S	80.000	80.000	80.000	80.000				
Toerisme	PUUUR gebiedsmarketing Midden-Delfland, activiteiten conform het ambitiedocument 2019-2024 vanaf 2023 vanuit gemeentelijke middelen.	S	100.000	100.000	100.000	100.000				
Toeristenbelasting	Intentie te heffen toeristenbelasting vanaf 2023.	S					100.000	100.000	100.000	100.000
OZB	In de Begroting is overeenkomstige de vastgestelde lijn rekening gehouden met een opbrengststijging van 3%. Er kan gekozen worden voor een 0-lijn voor 2023 (slechts opbrengststijging op basis van areaaluitbreiding, maar niet op basis	S					-181.001	-189.010	-195.520	-201.872
Wmo	Door de ontwikkeling van het stijgende aantal cliënten gedurende de afgelopen jaren en de jaarlijkse indexering zien we al een tijdje een toename van de zorgkosten van Begeleiding ZIN. De stijging in de kosten zijn steeds incidenteel bijgeraamd. Restant boven cijfers jaarrekening 2021 is wens.	S	32.000	32.000	32.000	32.000				
Wmo	Door de ontwikkeling van het stijgende aantal cliënten gedurende de afgelopen jaren en de jaarlijkse indexering zien we al een tijdje een toename van de zorgkosten van huishoudelijke hulp. De stijging in de kosten zijn steeds incidenteel bijgeraamd. Restant boven cijfers jaarrekening 2021 is wens.	S	54.000	54.000	54.000	54.000				
Schuldhulpverlening	Door de toegenomen schuldenproblematiek bij ook de middeninkomens en de extra taken rondom vroegsignalering is het noodzakelijk om de formatie SHV in ieder geval meerjarig op het huidige niveau te houden.	S			90.000	90.000				
Schuldhulpverlening	Gedeeltelijke dekking formatie Schuldhulpverlening	S			-35.000	-35.000				
Salarislasten BOR	Van een van de fulltime functies projectleider/adviseur civiele techniek is een aantal uren ingezet als dekking voor de aanstelling van de teamleider. Hierdoor is nog 28 uur beschikbaar voor deze functie. Met de woningbouwopgaven die er komende jaren nog aankomen en het belang van een kwalitatieve inrichting van de openbare ruimte in deze plannen is fulltime inzet nodig.	S	19.584	19.584	19.584	19.584				
Salarislasten BOR	Ondersteuning meldingen openbare ruimte en bewonersparticipatie. Deze medewerker kan de meldingen verdelen, eenvoudige meldingen afhandelen, meldingen nalopen, de afhandeltermijnen bewaken en administratieve ondersteuning bieden bij meldingen en bij trajecten met bewonersparticipatie. Dit levert tijdswinst op bij de beheerders, waardoor deze meer tijd kunnen besteden aan preventief onderhoud van de openbare ruimte. Ook kunnen met de extra inzet meldingen sneller afgehandeld worden.	S	27.000	27.000	27.000	27.000				
Volkshuisvesting	Het realiseren van meer woningen is een actueel onderwerp. Zowel in onze gemeente, de regio, binnen de Provincie en op landelijk niveau. Het behouden van druk op de voortgang, de continue afstemming met andere overheden, het initiëren van nieuwe instrumenten/ methodieken en subsidiemogelijkheden is niet op te vangen binnen de regulieren werkzaamheden van teamleider en/of beleidsmedewerker volkshuisvesting. Vandaar dat wij voor de periode van 4 jaar aanvullende capaciteit vragen voor een programmamanager wonen.	I	58.080	58.080	58.080	58.080				

KEUZELIJST begroting 2023-2026			Lasten				Baten			
			2023	2024	2025	2026	2023	2024	2025	2026
Milieubeheer	Personeelslasten bij invulling in eigen dienst. Tot 2022 is er voorzien in tijdelijk budget voor het aanjagen en begeleiden van de energietransitie. Het is duidelijk dat lange termijn inzet noodzakelijk is om ook in Midden Delfland de stappen te kunnen zetten die nodig zijn. Om de transitie op lokaal niveau te begeleiden is personele capaciteit benodigd en is er grote behoefte aan continuïteit om te voorkomen dat het proces tussentijds stil valt. Invulling in eigen dienst is daarom zeer wenselijk zeker meerjarig gezien veel (kosten) efficiënter dan inhuur.	**S**	144.400	144.400	144.400	144.400				
Milieubeheer	Uitvoeringsbudget Energietransitie. Tot 2022 is er voorzien in budget voor het aanjagen en begeleiden van de energie transitie. Om ook in de jaren daarna uitvoering te kunnen blijven geven aan de het aanjagen en begeleiden van de energietransitie is er uitvoeringsbudget benodigd. Dit wordt ingezet voor de jaarbijdragen aan de Regionale Energiestrategie (RES) en Energieakkoord Greenport; collectieve inkoopacties; informatieavonden; communicatie; onderzoek; en uitvoeringskosten van het Nationaal Isolatie Programma.	**S**	85.000	85.000	85.000	85.000				
Milieubeheer	Energieloket / wijkgerichte aanpak energietransitie. Tot 2022 is er voorzien in budget voor het aanjagen en begeleiden van de energie transitie. Om ook in de jaren daarna uitvoering te kunnen blijven geven aan de het aanjagen en begeleiden van de energietransitie is er uitvoeringsbudget benodigd. Dit wordt ingezet voor de jaarbijdrage aan het Energieloket; buurtacties energiezuinig wonen; Energieloket MKB en MKB+.	**S**	54.500	54.500	54.500	54.500				
MOP	O-situatie VVR/NBD borden n.a.v. inspectie: In 2022 is al onze bebording geïnventariseerd en geïnspecteerd. Hier is een advies uitgekomen welke bebording verwijderd kan worden en wat er op dit moment aan onderhoudsmaatregelen nodig is om het areaal op orde te krijgen. Deze maatregelen willen we uitvoeren om een goede 0-situatie te krijgen waarna het areaal regulier beheerd en onderhouden kan worden. Door het verwijderen van de overbodige bebording besparen we op de jaarlijkse onderhoudskosten.	**I**	300.000							
Wegen	Jaarlijkse terugkerende kosten wegen gerelateerd: Inspectieronde CROW, onderzoeken-analyses, databeheer gisib, voorbereiding-ondersteuning aanbesteding/uitvoering, verkeersmaatregelen. Voor deze kosten is eerder geen budget geraamd, dit werd betaald vanuit het budget voor onderhoud elementenverharding, dat niet hiervoor bestemd is en ook niet toereikend. Met de actualisatie van het wegenbeheerplan is dit naar voren gekomen.	**S**	16.340	16.340	16.340	16.340				
Wegen	In 2022 is het wegenbeheerplan geactualiseerd. Beheerplannen worden 4-jaarlijks geactualiseerd waarbij externe expertise wordt ingezet. In 2026 is daarom een nieuwe actualisatie voorzien.	**I**				50.000				
Wegen	Verplichtingsopdrachten: Renewi huren containers en verwerken afvalstoffen wegenbouw. Leverantie materialen uitvoering eigendienst wegbeheer gerelateerde zaken. Voor deze kosten is eerder geen budget geraamd, dit werd betaald vanuit het budget voor onderhoud elementenverharding, dat niet hiervoor bestemd is en ook niet toereikend. Met de actualisatie van het wegenbeheerplan is dit naar voren gekomen.	**S**	20.000	20.000	20.000	20.000				
Wegen	Beheer en onderhoud halfverharding. Niet opgenomen in beheerbudgetten momenteel. Wel onderdeel van de verplichting conform CROW. In de beheerbudgetten voor wegen is alleen budget opgenomen voor asfalt- en elementenverhardingen. Voor de halfverhardingen is niet eerder budget begroot. Met de actualisatie van het wegenbeheerplan is dit naar voren gekomen.	**S**	22.500	22.500	22.500	22.500				
Verkeer	Onderhoud borden n.a.v. inventarisatie en inspectie. Jaarlijks benodigd budget voor CROW B richtlijnen. In 2022 is al onze bebording geïnventariseerd en geïnspecteerd. Hier is een advies uitgekomen wat er nu aan maatregelen nodig is om het areaal op orde te krijgen en een beheerplan voor de komende jaren. Na het uitvoeren van de maatregelen voor de goede 0-situatie is jaarlijks beheerbudget nodig om het areaal op orde te houden, conform het beheerplan.	**S**		30.589	30.589	30.589				
Bijstand	Ondanks de krappe arbeidsmarkt is het bijstandsbestand het afgelopen jaar met circa 10 uitkeringen gestegen. Deze stijging heeft o.a. te maken met de instroom van statushouders en een toename in het aantal verhuizingen vanuit de regio. Daarnaast is er een verzwaring in de problematiek bij de uitkeringsgerechtigden zichtbaar, waardoor uitstroom naar werk een langere adem vergt. Vanwege een stevigere onderbouwing opgenomen in lijst 2. Echter, de mutatie is wel degelijk een indicatie van aankomende kosten.	**S**	225.500	225.500	220.000	200.000				
Bijstand	Ten behoeve van het vergroten van vakmanschap bij het team Uitvoering.	**S**	2.500	2.500	2.500	2.500				
Minimabeleid	Eenmalig beschikbaar stellen budget ad € 100.000 t.b.v. Maatwerkfonds armoede en minimabeleid. Dit bedrag zal verspreid over een aantal jaren worden besteed.	**I**	100.000							
Handel, ambacht en industrie	De nota Grondbeleid is aan herziening toe. De laatste versie is uit 2019. In 2023 dus vier jaar oud. Er zijn diverse onderwerpen, zoals mate van actief grondbeleid, erfpacht en aanbesteding die opnieuw bekeken moeten worden. Onder andere vanuit de woningbouwopgave. De benodigde werkzaamheden zitten niet in de reguliere urenraming van de externe planeconomen.	**I**	10.000							
Harnaschpolder	Voorbereiding beëindiging GR Bedrijvenschap Harnaschpolder. Volgens de begroting van het Bedrijvenschap Harnaschpolder loopt de ontwikkeling van het bedrijventerrein in 2024 af. In de Gemeenschappelijke Regeling is opgenomen dat de regeling dan geliquideerd kan worden. Dit houdt in dat de deelnemende gemeenten alle nog lopende zaken moeten beleggen bij een van de partijen. Zoals bijvoorbeeld resterende uit te geven kavels, lopende rechtszaken en nog uit te voeren inrichtingswerken. Het beëindigen van een gemeenschappelijke regeling is een intensieve activiteit waarbij waarschijnlijk nog nadere afspraken gemaakt moeten worden met onze ontwikkelpartner. [Onze ontwikkelpartner stuurt intern op beëindiging van de huidige vorm van de regeling].	**I**	10.000	20.000						
Bouwplannen	Bouwplannen, niet zijnde grexen particulier initiatief: overige kosten, niet direct verrekenbaar. Wij hanteren het principe dat de initiatiefnemer de kosten voor haar rekening neemt. In de begroting zijn voor particulieren initiatieven in de regel alleen uren van medewerkers voorzien, die wij verrekenen met de initiatiefnemer via kostenverhaal. In enkele gevallen is het handig als de gemeente zelf ook onderzoek kan doen. Dit betreft dan vooral kleinere opdrachten voor advies over financiële of juridische constructies en/ of consequenties, onderzoek naar eigendomsposities of ruimtelijke consequenties. Deze kleinere opdrachten moeten bij het ontbreken van een beperkt werkbudget via college verlopen. De kosten voor het in procedure brengen van deze collegeadviezen staan niet in verhouding tot de te maken kosten.	**S**	5.000	5.000	5.000	5.000				
Bouwplannen	Bouwplannen, niet zijnde grexen gemeentelijk initiatief: overige kosten, niet direct verrekenbaar. Voor de inzet op gemeentelijke initiatieven om tot bouwplannen te komen zijn uren voor ambtelijke inzet geraamd in de begroting. De ureninzet leidt tot een door het college (en raad) goed te keuren projectopdracht waarin ook de benodigde budgetten geregeld zijn. In aanloop hiernaar zijn soms kleinere opdrachten nodig waarvoor externe expertise nodig is. Zoals onderzoek naar financiële en juridische constructies en consequenties, onderzoek naar eigendomssituaties en inventarisatie van bodemgesteldheid. Deze kleinere opdrachten moeten bij het ontbreken van een beperkt werkbudget via college verlopen. De kosten voor het in procedure brengen van deze collegeadviezen staan niet in verhouding tot de te maken kosten.	**S**	10.000	10.000	10.000	10.000				

KEUZELIJST begroting 2023-2026			Lasten				Baten			
			2023	2024	2025	2026	2023	2024	2025	2026
Volkshuisvesting	Aangepast volkshuisvestingsbeleid. Zoals aangegeven in de programmatekst volkshuisvesting staat herijking van de woonagenda voor 2023 op de planning. Daarnaast is de huisvestingsverordening aflopend. Binnen het beleidsveld is binnen de regio en de provincie momenteel veel discussie over het te voeren beleid. Een groot aantal potentiële toe te passen instrumenten passeren de revue. Voor een goede onderbouwing van het te voeren beleid is onderzoek en externe expertise nodig.	I	40.000							
Wegmeubilair	In de openbare ruimte staat veel wegmeubilair (paaltjes, biggenruggen e.d.) op locaties waar dit niet nodig is. Rondom deze objecten groeit veel onkruid dat handmatig verwijderd moet worden. Dit is erg arbeidsintensief en daarmee ook kostbaar. Het verwijderen van deze objecten leidt tot een besparing op de onderhoudskosten van het wegmeubilair en draagt bij aan betere onkruidbeheersing en een hogere beeldkwaliteit van de openbare ruimte.	I	150.000							
	Subtotaal		**1.838.084**	**1.303.773**	**1.312.023**	**1.367.023**	**-81.001**	**-89.010**	**-95.520**	**-101.872**
	Totaal keuzelijst Begroting 2023-2026		**1.919.085**	**1.392.783**	**1.407.543**	**1.468.895**				
Saldo begroting na verwerking mutaties (Mutatieoverzicht Begroting 2023-2026)			**-150.707**	**-2.178.572**	**-2.712.933**	**-592.679**				
Saldo Begroting 2023-2026 na verwerking Totaal keuzelijst Begroting 2023-2026			**1.768.378**	**-785.789**	**-1.305.390**	**876.216**				

(een positief saldo is nadelig!)